

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes til tidsskriftet@legeforeningen.no

Navigasjon i ukjent terreng

Clark R, red

A long walk home

142 s. Oxon: Radcliffe Medical Press, 2002.

Pris GBP 20

ISBN 1-85775-906-0

Forfatterens hensikt med å skrive boken virker todelt: å fortelle hvordan det oppleves å få kreft, hva behandlingen egentlig innebærer, og hvordan det påvirker ens liv. Dernest å få bearbeidet egne følelser og opplevelse.

De første åtte kapitlene inneholder Rachel Clarks beskrivelse av vandringsen fra liv til død. På hennes vandring går hun fra å være en fagperson til å bli en pasient. Dette synes å ha vært en vanskelig omstilling for henne.

Til tider følte hun at helsepersonell fornektet hennes identitet, utdanning eller erfaring. Dette er en gripende og tankevekkende skildring om en ung kvinnelig psykologs opplevelse av å få og bli behandlet for kreft. Hun klarer å formidle en variasjon av følelsene; frustrasjon, sorg, håpløshet og humor. På samme tid har hun klart å kombinere dette med en forståelse for kommunikasjonen mellom helsepersonell og seg selv. Ofte er hun i stand til å sette seg inn i legens dilemma. Betydningen av forståelig og tilstrekkelig informasjon går igjen som en rød tråd i boken. Erfaringene hennes er ikke unike; unnvikende eller dårlig informasjon er dessverre ikke ukjent blant kreftpasienter.

Kapittel ni er skrevet av to leger som trekker frem det de mener er hovedbudskapet til helsepersonell i Rachel Clarks fortelling. De setter fokus på pasientens deltakelse i beslutningsprosessen, samspill mellom pasient og helsepersonell og ikke minst betydningen av god informasjon.

Boken er meget lettlest og henvender seg både til kreftpasienter, pårørende og helsepersonell. Boken er verdt å lese for alle dem som arbeider med kreftpasienter, og kan anvendes i opplæring av helsepersonell generelt.

Inger Schou

Ullevål universitetssykehus

Nyskapende lærebok om epidemiologi

Bhopal R

Concepts of epidemiology

An integrated introduction to the ideas, theories, principles, and methods of epidemiology. 317 s, ill. Oxford University Press, 2002. Pris NOK 379

ISBN 0-19263155-1

Noen fag legger vekt på å skille mellom metode og metodologi. Metode skal ta for seg teknikkene mens metodologi skal si oss noe mer om hva vi støtter våre begreper på. Hittil har nesten alle lærebøker i epidemiologi lagt hovedvekt på å beskrive nøkkelbegrepene uten å sette faget og bruken av disse begrepene inn i en større ramme. Raj Bhopal forsøker å ta for seg begge deler på en overbevisende måte.

Forfatterens utgangspunkt er innspill og kritikk i de senere år om at faget har manglet teori. Dette tar han opp og til dels imøtegår i flere av kapitlene. For lesere som har undret seg over fagets forankring utover sine teknikker, kommer denne læreboken som en gjenkjennende og positiv opplevelse. En slik integrert presentasjon har vært etterlengtet. For sin gjennomgang av design og nøkkelbegreper legger boken seg på nivå med andre innføringsbøker. Men for sin gjennomgang av begrepenes betydning er boken unik og bør kunne leses av leg og lærd innen feltet.

Boken har på sine vel 300 sider en gjennomgang av flere sentrale spørsmål innen faget. Hva legger man i begrepet populasjon? Og hvordan knytter dette seg til andre fag som klinisk medisin og samfunnsvitenskapelige fag? Tid, sted og person i sykdomsvariasjon sies å være kjernebegreper i epidemiologi. Forfatteren forklarer hvorfor og bakgrunn. Videre tar han for seg årsaksbegrepet, etiske forhold i tillegg til fyldige kapitler om risikobegrepet, studie-design, feilkilder og betingelser for årsaks-sammenheng. Hver for seg er ikke emnene originale. Men gjennom teksten gir de leseren redskaper til å forstå hvorfor epidemiologi er et helt sentralt fag i medisinen. Kanskje hjelper det at forfatteren med sitt utgangspunkt i samfunnsmedisin leser systemperspektivet inn i faget. Her ligger kanskje også en ørliten svakhet. For dersom forfatteren virkelig skulle ta innover seg den vitaliseringen av befolkningsperspektivet i epidemiologi som har vært de siste

årene, er det mye å si. Hvordan skal faget plassere seg mellom positivistisk orientert naturvitenskap og teoribasert samfunnsvitenskap? Det får bli neste bok.

Øyvind Næss

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisinske fag Universitetet i Oslo

Godt oppslagsverk i endoskopisk behandling

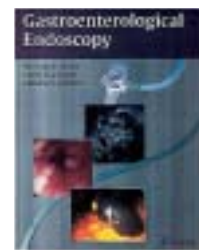
Classen M, Tytgat GNJ, Lightdale CJ, red

Gastroenterological endoscopy

777 s, tab, ill. Stuttgart: Thieme, 2002.

Pris EUR 259

ISBN 3-13-125851-9

Denne boken er skrevet av 87 forfattere fra 12 land, og er på 777 sider med 1 721 illustrasjoner. Den egner seg for viderekomne spesialister i gastroenterologi og gastroenterologisk kirurgi som

ønsker å sette seg inn i nye endoskopiske teknikker. Boken er ikke primært en lærebok for studenter, men kan være et godt supplement til fordypping innen endoskopi. Intensjonen er å gi en oversikt over hvilke nye endoskopiske teknikker som er i bruk i dag, og artikkelforfatterne representerer store deler av den industrialiserte verden.

Boken er bygd opp systematisk, innledningsvis med et meget godt kapittel om endoskopiens historie. Den fortsetter med behandling av oesophagus og ender opp med anale lidelser. Språket er stort sett meget godt, men bærer preg av at det er 87 forfattere fra fire verdensdeler. Layouten er usedvanlig god og rikt illustrert med endoskopiske bilder, skisser og tabeller. Boken er i A4-format og er meget solid innbundet.

Ettersom forfatterne kommer fra mange og ulike deler av verden, ville det vært overraskende om ikke noe av innholdet var kontroversielt i det norske gastroenterologiske miljøet. Boken vil imidlertid være et godt supplement som oppslagsverk til nye teknikker for diagnostikk og terapeutiske behandlinger innen minimal invasiv kirurgi, både når det gjelder bruk av fleksibel endoskopi og kombinerte teknikker hvor laparoskopi er en del av prosedyren. Boken gir også god beskrivelse av nytteverdien ved

endoskopisk ultralyd, mens computertomografi og MR naturlig nok ikke er tatt med som egne kapitler.

Boken er et oppslagsverk i endoskopisk behandling, som ingen gastrokirurg eller terapeutisk endoskopist kan være foruten. Noe annet kunne man heller ikke forvente av tre redaktører som hver for seg har vært pionerer i utviklingen av terapeutisk endoskopi.

Ronald Mårvik

Nasjonalt Senter for Avansert Laparoskopisk Kirurgi
St. Olavs Hospital

Helsetilstanden i WHO-medlemslandene

Verdens helseorganisasjon

The European health report

156 s, tab, ill. København: Verdens helseorganisasjon, 2002.

Pris CHF 42

ISBN 92890-1365-6

Boken henvender seg først og fremst til helsemyndigheter i Europa-regionen. Den gir en oversikt over helsetilstanden i WHO-medlemslandene, illustrert med kurver og kart. Del tar opp fattigdom, arbeidsløshet, utdan-

ning og andre viktige faktorer for helse. Siste del diskuterer finansieringsordninger og helsetjenestereformer.

Boken er påkostet; papir, layout, grafikk og trykk er fra øverste hylle. Mer enn halvparten av figurene er små kart over regionen, hvor data er gjengitt ved fem farger for fem kvintiler. Disse kartene er små, og sier ikke så mye for en overlangsynt anmelder uten forstørrelsesglass.

Innholdet er en grei oversikt over forventet levealder, dødelighet etc. i medlemslandene. Informasjonen bygger på databasen i Regionkontoret, som også er tilgjengelig over Internett. Del to er holdt i meget generelle former, del tre likeså; nærmest som en påminnelse om at rent vann og luftkvalitet er viktig for helse, og at finansieringsformer, sykehus, primærhelsetjeneste og legemidler er viktige elementer ved utforming av helsevesenet. Vi får vite at norske kvinner ligger på toppen med hensyn til røykevaner. Psykososialt stress og ulikheter er fortsatt tema som årsaker for uhelse, selv om begge begrepene er noe vanskelig å fatte, for ikke å si måle. Det er ganske rikelig med referanser, hovedsakelig til WHO-publikasjoner.

Jeg synes boken har noe uninspirert, selvsagt over seg. Særlig når det gjelder første del. Det er mer spennende å gå direkte inn i databasen og sammenlikne landene på de mange para-

metere som er registrert over tid. Men den treffer kanskje målgruppen riktig, og kan være nyttig for dem som har råd til å kjøpe den.

Harald Siem

Aksjonsgruppen for smittevern i Østersjøregionen

Uoversiktlig om intensiv sykepleie

Adams SK, Osborne S

Intensiv sykepleie

Viden og praksis. 2 utg. 437 s, tab, ill.

København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

Pris DKK 559

ISBN 87-17-07137-2

Boken er skrevet av og for sykepleiere, og forfatterens intensjon er at den skal være et vesentlig bidrag til intensivutdanningen. Den starter med to kapitler om generelle forhold, så som oppbygging av en intensivavdeling, krav til innredning, sikkerhet og hygiene. Deretter følger sykepleiefilosofi samt en beskrivelse av en typisk pasient ved en intensivavdeling. Videre følger kapitler om organfunksjon og de spesielle forhold som preger kritisk syke pasienter, inklusiv traumatiserte pasienter og pasienter med sepsis og multiorgansvikt. Patofysiologi, prioriterte oppgaver og pleieprinsipper/etikk omtales innledningsvis i hvert kapittel. Kapitlene er illustrert med figurer og tabeller, som stort sett er med liten skrift på grå bakgrunn.

Intensjonen bak boken har nok vært god, men resultatet er ikke vellykket. Boken er uoversiktlig og tung å lese. Tabeller og figurer er utydelige både pga. fargevalg og liten skrift. Fysiologi, pleie, omsorg, behandling og tiltak er blandet sammen og rotete fremstilt. I kapitlet om hjertestans savner man en presis og oversiktlig algoritme i stedet for side opp og side ned om vurderinger, behandlingsmål, sykepleie og omsorg etter gjenoppliving. Defibrillering og medikamentell behandling kommer langt ute i kapitlet og er ikke spesielt fremhevet.

Behandlingen er heller ikke oppdatert, og mange av referansene er gamle. En viktig del av behandlingen ved en intensivavdeling er analgetika og sedativa. Dette omtales meget overfladisk; de vanligste typer analgetika er ikke nevnt, derimot anbefales transkutan elektrisk nervestimulering, fotmassasje med aromaterapi osv. uten at dette kan dokumenteres.

Denne boken kan ikke anbefales til intensivsykepleiere eller andre sykepleiere fordi den er rotete, upresis og lite egnet som oppslagsverk. Det finnes svært gode alternativer til denne boken.

Nina Knutrud Meidell

Intensivavdelingen
Ullevål universitetssykehus

Endokrin behandling av brystkreft

Miller WR, Ingle JN, red

Endocrine therapy in breast cancer

378 s, tab, ill. New York: Marcel Dekker, 2002.

Pris NOK 150

ISBN 0-8247-0787-7

Et sentralt terapeutisk angrepspunkt ved brystkreft er behandling som på forskjellige måter hindrer østrogenets stimulerende virkning på brystkreftceller. Nye medikamenter som er utviklet de senere år, gir nye muligheter både innen forebygging og behandling av brystkreft.

50 klinikere og basalforskere med endokrin forskning innen brystkreft som ekspertområde, var samlet i Skottland i 2001 for å evaluere og diskutere status og fremtidige strategier i forståelsen og behandlingen av brystkreft. Denne boken er et referat derfra. Målgruppen er således først og fremst leger/forskere som arbeider innen feltet brystkreft.

Boken er bygd opp i fire faglige hoveddeler: avansert (metastatisk) brystkreft, tidlig brystkreft, neoadjuvant (preoperativ) terapi og kjemoprevensjon. Under hver av disse omhandles både behandlingsstrategi og de fleste aktuelle endokrine medikamenter/substanser. Hver faglige del avsluttes med referat fra en paneldiskusjon, hvor den fremtidige forskning og behandling diskuteres. Det blir fremhevet i flere deler av boken at de nye effektive østrogenhemmende medikamentene bør testes i neoadjuvante behandlingsprotokoller for best mulig å avdekke prediktive faktorer for effekt. I adjuvant behandling reises også viktige problemstillinger om hvorledes man skal optimalisere effekt og samtidig redusere mulige bivirkninger. Videre omhandles flere aspekter av de nye midlenes muligheter i forebygging av brystkreft (kjemoprevensjon).

Boken har preg av først og fremst å skulle sørge for rask distribusjon av møtets innhold til det øvrige brystkreftmiljø. Således er det ikke lagt vekt på pedagogisk layout, inkludert figurer/illustrasjoner. Det er kun noen få bilder, figurer og tabeller i boken. Boken kan ut fra et pedagogisk synspunkt virke tunglest. For personer med god faglig forståelse er likevel dette en spennende og meget lesbar bok. Den kan ikke erstatte en lærebok, men gir meget god oversikt over dagens situasjon og fremtidige utfordringer ved endokrin behandling av brystkreft. Boken kan således anbefales til leger og forskere med spesiell erfaring i og interesse for brystkreft.

Bjørn Naume

Onkologisk avdeling
Det Norske Radiumhospital HF